

Новини

50 ГОДИНИ ХИМИКОТЕХНОЛОГИЧЕН И МЕТАЛУРГИЧЕН УНИВЕРСИТЕТ В СОФИЯ

Своето самостоятелно съществуване ХТМУ – гр. София, започва през 1953 г., когато Държавната политехника се разделя на четири висши технически института, един от които е Химикотехнологически и металургичен. Като самостоятелен институт ВХТИ – гр. София, се обособява с два факултета – инженерно-химичен и металургичен с общо 11 специалности и 6 специализации, за да достигне през 2003 г. до 3 факултета: Химични технологии, Металургия и материалознание, Химично и системно инженерство, и 3 департамента: по химични науки, по физико-математически и технически науки и по хуманитарни науки. От 1997 г. към ХТМУ е интегриран и Технологичен колеж в София.

За половинвековната история на ХТМУ са се дипломирали 23 620 магистри, от които 200 бакалаври (един випуск). Понастоящем в ХТМУ – гр. София, се обучават ежегодно 2539 редовни и 756 задочни студенти, 80 чуждестранни студенти и 149 докторанти. В колежа се обучават 102 бъдещи специалисти. ХТМУ е известен у нас и в чужбина с високо ниво на подготовка на своите възпитаници в областта на химичните, биотехнологичните и металургичните процеси и технологии.

Обучението на студентите е с продължителност 3 години за степента „специалист“, 4 години за степента „бакалавър“ и 5 години за степента „магистър“.

Всички материални ценности, всичко, което човек използва, всичко, без което неговият живот е невъзможен, е плод на химични, биологични и металургични процеси. Целта на обучението в ХТМУ и в колежа е да създава умения за стратегическо и творческо мислене в областта на новите химични технологии и маркетинг, на новите материали, биотехнологии, информационни технологии, защита на околната среда и откриване на нови източници на енергия.

Успоредно с подготовката на кадри с химическо, химикотехнологично и металургично образование, ХТМУ развива разностранна научноизследователска дейност в областта на фундаменталното химическо познание и най-вече за създаване на нови и усъвършенстване на съществуващите химични и металургични технологии. По линията на Научноизследователския сектор са разработени и се разработват над 2100 научноизследователски теми, довели до внедряването на стотици нови разработки в химическата промишленост и в металургията със значителен икономически ефект.

Понастоящем ХТМУ обучава студенти по следните специалности и специализации за степен „Магис-

тър“ и „бакалавър“: индустриална химия (с преподаване на френски език); химично инженерство – химикотехнологични процеси и системи (с преподаване на немски език); органични химични технологии – технология на органичния синтез, технология на пластмасите, технология на каучука, текстилна химия и технология, технология на кожите и изделия от кожи; целулоза, хартия и опаковки; технология на полиграфията, технология на нефта, газа и твърдите горива; екология и опазване на околната среда; биотехнологии; химично инженерство; неорганични химични технологии – технология на неорганичните вещества, силикатни технологии, електрохимични технологии и защита от корозия; автоматика, информационна и управляваща техника; индустриален мениджмънт; технология на материалите и материалознанието – силикатни материали, материали на метална основа, полимерни материали, полупроводникови технологии и материали, нанотехнологии в материалознанието; металургия – металургия на черните метали, металургия на цветните метали и сплави, металургични пещи и агрегати, пластична деформация и термично обработване на металите, металолееене.

Специалностите за степен „специалист“ са: химични технологии; биотехнологии; технология на материалите и материалознание; автоматика, информационна и управляваща техника.

От 1991 г. към Центъра по екология при ХТМУ се провежда Европейски магистърски курс „Опазване на околната среда и устойчиво развитие“. Петнадесетмесечното обучение се осъществява по европейските изисквания от преподаватели на ХТМУ – гр. София, Стопанска академия „Д. Ценов“ – гр. Свищов, Лондонския университет, Кралския университет в Белфаст и Свободния университет в Брюксел. За периода 1991–2002 г. са се дипломирали 146 студенти.

Всички дипломирани магистри могат да завършат най-висшата степен на висше образование и да получат диплом за „доктор“ в акредитираните за ХТМУ научни специалности. За половинвековната история на ХТМУ са подготвени и дипломирани 1222 доктори, обучавани в редовна докторантура, и 707 доктори, обучавани по линията на задочната или свободната докторантура. За 50-годишния период 59 преподаватели на ХТМУ са защитили успешно дисертации за най-високата научна степен „доктор на науките“.

На територията на ХТМУ заседават 3 специализирани съвета на ВАК. За периода 1988–2002 г. успешно са защитени докторски дисертации на докторанти, обучавани в ХТМУ, както следва: СНС по „Химия и технология на полимерите и полимерните материали“ – 81, СНС по „Неорганични технологии и металургия“ – 65, СНС по „Инженерна химия“ – 24.

Понастоящем в ХТМУ работят 28 професори, които са доктори на науките, и 150 доценти.

Около 50% от научния състав на редица научни институти на БАН (Институт по физикохимия, Институт по обща и неорганична химия, Институт по органична химия, Институт по катализ, Институт по инженерна химия, ЦЛЕХИТ и др.) са възпитаници на ХТМУ – гр. София. Видни наши академици (проф. Л. Желязков, проф. Ст. Христов, проф. Д. Павлов, проф. И. Юхновски) и чл.-кореспонденти на БАН (проф. Д. Еленков, проф. В. Кабаиванов, проф. Ч. Иванов, проф. И. Гуцов, проф. Л. Бояджиев) са възпитаници и/или са били преподаватели в ХТМУ. Многобройни са професорите (ст.н.с. I ст.), възпитаници на ХТМУ, които отдават своите знания и умения като учени в БАН и в редица университети в страната.

Ежегодно голям брой чуждестранни гости – учени и преподаватели от различни страни, посещават ХТМУ, за да участват в научни мероприятия или в дискусии, да провеждат стаж при наши специалисти, чиито приноси в науката и образованието са признати и известни извън нашата страна. ХТМУ е достоен партньор във връзките си и двустранното си сътрудничество с научни центрове от десетки страни, с които се обменят студенти и дипломанти, издават се съвместни учебни пособия, разработват се съвместни теми по линията на редица европейски програми.

За 50 години ХТМУ от обикновено висше учебно заведение с единствена задача – подготовка на инженерни кадри за химическата и металургичната промишленост, днес е авторитетен и международно утвърден университет в България като висш учебен център за подготовка на кадри в трите степени на университетско обучение (бакалавър, магистър и доктор) за нуждите на химическата и металургичната промишленост, център за повишаване на квалификацията, голям международно утвърден научноизследователски център в областта на химичната и металургичната наука и технология, внедрител на нови авангардни технологии и разработки.

Редакционната колегия на списанието желае много здраве, сили и дръзновение на преподавателите, служителите, докторантите, специалистите и студентите за още по-големи успехи в развитието на химико-технологичното образование и наука!

Честит златен юбилей скъпи колеги и приятели!

Г. Високов

ИНСТИТУТЪТ ПО КАТАЛИЗ ПРИ БАН НАВЪРШИ 20 ГОДИНИ

Институтът по катализ е създаден под името Институт по кинетика и катализ на базата на секция „Кинетика и катализ“ от Института по органична химия с Център по фитохимия на 01.04.1983 г. с Разпореждане

№ 4 на Бюрото на Министерския съвет от 24.03.1983. Той е наследник на секция „Химия на нефта“ (1958–1963), преименувана след това в „Органичен катализ“ (1963–1971) и „Кинетика и катализ“ (1971–1983). През 1994 г. институтът е преименуван в Институт по катализ.

Инициатор за създаването на Института по катализ е акад. Д. М. Шопов, който е негов първи директор в периода 1983–1989 г. От 1993 г. до 1997 г. директор е проф. дн А. А. Андреев, а между 1989 и 1993 г. и от 1997 г. директор на Института по катализ е ст.н.с. I ст. дн Л. А. Петров.

Предметът на дейност на Института по катализ беше формулиран по следния начин: 1) фундаментални и приложни изследвания в областта на химичната кинетика и катализ; 2) разработване на технологии за получаване и производство на катализатори; 3) кинетични модели за каталитични процеси и реактори; 4) координация на научноизследователската дейност в областта на кинетиката и катализа в страната; 5) осъществяване на научнометодическо ръководство на производството на катализатори и прилагането на промишлените каталитични процеси в страната.

Днес Институтът по катализ наброява 76 служители, от тях 4 – ст.н.с. I ст., 17 – ст.н.с. II ст., 13 – н.с. I ст., 3 – н.с. II ст., 2 – н.с. III ст., 25 – специалисти с висше образование и 2 химик-техници, в т.ч. 4 доктори на науките и 32 доктори. Научноизследователската дейност е съсредоточена в 11 лаборатории. Институтът по катализ е седалище на Българския каталитичен клуб, Българското ЕПР дружество, Академията на науките за опазване на околната среда, Международния център за обучение на Балканската асоциация по опазване на околната среда (B.EN.A), Регионалният център на изграждащата се мрежа на Международния център за наука и висши технологии (Триест, Италия) и ЮНИДО (Виена, Австрия) в областта на катализа за страни от Централна и Източна Европа.

На 1 април 2003 г. се навършиха двадесет години от основаването на Института по катализ. На същия ден в аудиторията на блок 11 на Българската академия на науките се състоя тържествено събрание за отбелязване на юбилея. Гости на тържеството бяха председателят на Общото събрание на БАН и директор на Централната лаборатория за електрохимични източници на ток ст.н.с. I ст. дн З. Стойнов, научният секретар на БАН за химическите науки ст.н.с. I ст. дн А. Попов, членът на Управителния съвет на БАН ст.н.с. I ст. дн Д. Механджиев, председателят на Отделението за природо-математически и технически науки на БАН акад. Т. Николов, зам.-председателят на Съюза на химиците в България проф. дн Г. Високов, членът на Управителния съвет на Съюза на химиците в България проф. дн Н. Тютюлков, секретарят на Съюза на химиците в България инж. Н. Найденов, директорът на Института по обща и неорганична химия ст.н.с. I ст. дн П. Пешев,

директорът на Института по органична химия с Център по фитохимия ст.н.с. I ст. дн Ю. Стефановски, директорът на Института по физикохимия ст.н.с. I ст. дн Хр. Нанев, директорът на Института по инженерна химия ст.н.с. I ст. дн В. Бешков, бивши и настоящи външни членове на Научния съвет при Института по катализ, бивши и настоящи служители на химическите институти при БАН, представители на Химикотехнологичния и металургичен университет в София и др.

Събранието бе ръководено от зам.-директора на Института по катализ ст.н.с. I ст. дн С. Раковски.

Директорът на Института по катализ ст.н.с. I ст. дн Л. Петров запозна присъстващите с основните направления в дейността на института от неговото основаване до настоящите дни.

Основната научна дейност на ИК е била и е насочена в съответствие с най-важните приоритети на развитието на световната каталитична наука. През последните години особено внимание се отделя на развитието на изследвания, свързани с разработване на нови високоэффективни катализатори и технологии за опазване на околната среда. Резултатите от фундаменталните изследвания, провеждани в Института по катализ, са намерили и продължават да намират широко международно признание.

Главно внимание в научните изследвания беше отделено на проблемите, свързани с приложението на каталитичните процеси и катализатори в химичната, нефтопреработващата и нефтохимичната промишленост. В последните години проблемите на приложението на катализа за опазване на околната среда и в нанотехнологиите излязоха на преден план. Широко приложение в изследователската работа намира комплексният подход на решаване на проблемите с използване на широк кръг методи за изследване на катализаторите и процесите.

В Института по катализ бяха разработени за първи път в страната някои важни научни направления, като: приложението на ИЧ спектроскопия за изследване адсорбцията на органични и неорганични молекули, приложението на квантовата химия в катализа, математическото моделиране на кинетиката на каталитични реакции в стационарни и нестационарни условия, химия на озона, приложение на ЕПР ЕНДОР спектроскопията, въвеждане на метода на газовата хроматография, производството на първите български газови хроматографи и микропроцесорни системи за обработка на газохроматографска информация.

Днес основните направления включват: механизъм на каталитични реакции, кинетика на каталитичните реакции в стационарни и нестационарни условия, физикохимия на повърхностите, приложение на квантово-химични методи за описание на адсорбционните и каталитичните явления, нелинейни явления в катализа и реакции в осцилационен режим, основи на теорията за подбор на катализатори, разработване на нови про-

мишлени катализатори, носители за катализатори и адсорбенти, зеолити – синтез, свойства и приложение в катализа, приложение на каталитичните процеси за опазване на околната среда, приложение на каталитичните процеси в нефтохимията, нефтопреработването и органичния синтез, приложение на каталитичните процеси в азотната промишленост, дезактивация на катализатори, хомогенен катализ и катализ с комплексни съединения, фотокатализ, кинетика и механизъм на реакции в присъствие на озон, химична стабилизация, ЕПР ЕНДОР спектроскопия – методични въпроси и приложения, синтез и свойства на керамични влакнести материали, трибохимия и др.

Ораторът подчерта голямата научно-приложна дейност на института. На основата на проведените фундаментални изследвания и под научното ръководство на сътрудници на Института по катализ, съвместно с Химикотехнологичния и металургичен университет и Института по нефтохимия и нефтопреработване бяха построени и пуснати в действие две фабрики за производство на катализатори в „Химко“ – Враца, и „Нефтохим“ – Бургас, и така бяха положени основите на съвременна промишленост за производство на катализатори в България.

Беше изтъкната успешната дейност на Института по катализ за подготовка на кадри, полезните международни връзки с множество научни и обществени институции, големият опит по организиране на международни и национални научни конференции и др.

Сътрудници на Института по катализ са публикували около 1100 научни съобщения в международни и национални издания и 14 книги и монографии. На името на служители на института са издадени над 100 патента.

От името на председателя на Българската академия на науките акад. И. Юхновски приветствен адрес поднесе научният секретар на БАН ст.н.с. I ст. дн А. Попов, който подчерта многостранната научна, педагогическа и научно-организационна дейност на института в областта на катализа и опазването на околната среда и заслугите на Института по катализ за създаване на катализаторната промишленост в България.

Приветствия поднесоха и председателят на Отделението за природо-математически и технически науки на БАН акад. Т. Николов, директорите на химически институти при БАН ст.н.с. I ст. дн З. Стойнов, ст.н.с. I ст. дн П. Пешев, ст.н.с. I ст. дн Ю. Стефановски, ст.н.с. I ст. дн Хр. Нанев, и ст.н.с. I ст. дн В. Бешков, секретарят на Съюза на химиците в България инж. Н. Найденов. Поздравителен адрес на ректора на Химикотехнологичния и металургичен университет в София прочете доц. д-р Т. Попова, а доц. д-р Н. Касабова приветства събранието от името на направление „Технология на неорганичните вещества“ и катедра „Неорганични и електрохимични производства“ към същия университет.

След събранието бе проведена кратка постерна сесия, на която звената в института представиха резултатите от своята дългогодишна дейност.

Празничният ден завърши с коктейл в Дома на учения при БАН.

Ч. Бонев
Редактор

ВИСША АТЕСТАЦИОННА КОМИСИЯ

През периода 01.11.2002-30.04.2003 г. Научната комисия по химическите науки при ВАК присъди следните научни звания и научни степени:

А. Научни звания:

І. Професор

1. Емил Деянов Манев, Физикохимия (Физикохимия и колоидна химия) (01.05.05) – СУ „Св. Кл. Охридски“;
2. Иван Кръстев Главчев, Технология и преработка на пластмаси и стъклопласти (02.10.06) – ХТМУ, София;
3. Мариана Димитрова Паламарева, Органична химия (01.05.03) – СУ „Св. Кл. Охридски“;
4. Петко Стоянов Петков, Технология на природните и синтетични горива (02.10.23), Университет „А. Златаров“, Бургас;
5. Стефанка Кирилова Пенева, Физикохимия (01.05.05) – СУ „Св. Кл. Охридски“.

ІІ. Доцент

1. Георги Николов Вайсилов, Органична химия (01.05.05) – СУ „Св. Кл. Охридски“;
2. Илонка Василева Съйкова, Процеси и апарати в химичните и биохимичните технологии (02.10.09) – ХТМУ, София;
3. Милена Райкова Колева, Биоорганична химия, химия на природните и биологичноактивните вещества (01.05.10) – ЮЗУ, Благоевград;
4. Михаил Георгиев Евстатиев, Химия на високомолекулните съединения (01.05.06) – СУ „Св. Кл. Охридски“;
5. Недко Ангелов Делчев, Технология на силикати-те, свързващите вещества и труднотопимите неметални материали (02.10.12) – ХТМУ, София;
6. Пенка Андреева Личева, Неорганична химия (01.05.02) – Аграрен университет, Пловдив;
7. Соня Велкова Димитрова, Технология за почистване на водите (02.22.02) – УАСГ, София;
8. Цветанка Добрева Живкова, Физикохимия (01.05.05) – ФФ, Медицински университет, София.

ІІІ. Ст.н.с. ІІ ст.

1. Антон Илиев Найденов, Химична кинетика и катализ (01.05.16) – ИОНХ, БАН;

2. Валентин Димитров Алексиев, Химична кинетика и катализ (01.05.16) – ИК, БАН;

3. Галя Ангелова Петкова, Електрохимия (01.05.14) – ЦЛЕХИТ, БАН;

4. Даринка Христова Христова, Химия на високомолекулните съединения (01.05.06) – ИП, БАН;

5. Люцкан Атанасов Люцканов, Процеси и апарати в химичните и биохимичните технологии (02.10.09) – ИИХ, БАН;

6. Недялка Бенова Петкова, Технология на природните и синтетични горива (02.10.23) – ИНН „Лукойл Нефтохим“, Бургас;

7. Цонка Иванова Минева, Химична кинетика и катализ (01.05.16) – ИК, БАН;

8. Таня Стоянова Христова, Нефтохимия и нефтохимичен синтез (01.05.15) – ИОХ, БАН.

Б. Научни степени:

І. Доктор на науките

1. Асен Ангелов Гиргинов, тема: „Кинетика на формиране на анодни оксидни филми“;
2. Невенка Емануилова Манолова, тема: „Нови материали и системи от синтетични и природни полимери за биомедицински и агрофармацевтични цели“;
3. Ценка Савова Милкова, тема: „Изолиране, идентифициране, химични трансформации и биологична активност на стероиди“.

ІІ. Образователна и научна степен „Доктор“

1. Антоанета Бонева Иванова, тема: „Химични изследвания върху *Haplophyllum suaveolens* и *Ruta graveolens*“;
2. Атанас Нанков Нанков, тема: „Синтез на нови биологично активни вещества, съдържащи пиролов цикъл“;
3. Боряна Кръстева Кръстева, тема: „Структура и механични свойства на някои хомополимери, техни смеси и композити, предимно от кондензационен тип“;
4. Валери Атанасов Въчков, тема: „Физикохимични и електрични свойства на теснозонни полупроводникови материали на основата на Ag_2Te , Ag_4SSe и $SnTe$ “;
5. Венцислав Минков Първанов, тема: „Индекси на реактивоспособност в рамките на теорията на функционала на плътността“;
6. Вера Георгиева Петкова, тема: „Влияние на състава на фосфолипидни черни филми върху динамичните свойства и структурата им“;
7. Дарина Иванова Желева, тема: „Реологични свойства на напълнени каучукови смеси и технологични добавки“;
8. Илиян Иванов Иванов, тема: „Нови методи за синтез на изохинолинови съединения“;
9. Ирина Дойнова Петкова, тема: „Фотофизични и фотохимични отношения на органични съединения, съдържащи хетероатом“;

10. Константин Николаев Колев, тема: „Взаимодействие на ексимерно лазерно лъчение със синтерована алуминиево-оксидна керамика“;

11. Кръстинка Георгиева Маринова, тема: „Механизми на действие и изтощаване на бързи антипенители“;

12. Михаил Йорданов Михайлов, тема: „Синтез и охарактеризиране на нанесени дисперсни никелови катализатори: влияние на носителя върху свойствата на никела“;

13. Мохамед Абдулхамид Алхалад, тема: „Оптични биосензори за клинични анализи“;

14. Петя Георгиева Ковачева, тема: „Определяне на платинови метали и някои есенциални и токсични елементи с ICP-AES и ICP-MS и разпределението им в различни екосистеми“;

15. Ралица Стефанова Истаткова, тема: „Изследване на алкалоидния състав на *Isopyrum thalictroides* L.“;

16. Росица Иванова Колева, тема: „Синтез на trans-2,3,4-тризаместени изохинолини и тяхна тънкослойна хроматография“;

17. Росица Иванова Младенова, тема: „Модификация на синтетични полиетери и хитозан за получаване на екологично съобразни агрофармацевтични средства“;

18. Сийка Емилова Калиманова, тема: „Зол-гелен синтез на стъклокерамични и композитни биоматериали в системата: $\text{SiO}_2\text{-Al}_2\text{O}_3\text{-P}_2\text{O}_5\text{-CaO-MgO-F}$ “;

19. Стоянка Стоева Върбанова, тема: „Модификация на полиетилен чрез хлориране, свойства и приложение на получените продукти“;

20. Христо Живков Христов, тема: „Теоретичен анализ на спектрите на електронния кръгов дихроизъм на β -лактамази от клас А“.

Редколегиата честити на тези колеги научните звания и научните степени и им желае бъдещи успехи в тяхното трудово поприще.

Г. Високов

ПРАЗНИЦИ НА ХИМИЯТА В УЧИЛИЩЕ

На 7, 8 и 9 май 2003 г. в столицата се проведеха Празници на химията в училище. Организатори на тази изява бяха Регионалният инспекторат на МОН в София-град и Дружеството на учителите по химия в гр. София със съдействието на Съюза на химиците в България. Домакините от 30 СОУ „Братя Миладинови“ осигуриха възможност за успешна творческа изява на участниците. Празниците уважиха гости от РИО на МОН, ХФ на СУ „Св. Кл. Охридски“ и Департамента за усъвършенстване на учителите. Истинско празнично настроение създадоха музикалните, танцовите, театралните и други сценични изяви. Въпреки липсата на традиции в организирането на подобни прояви, Празниците на химията постигнаха целта, която си бяха пос-

тавили организаторите.

Участие взеха 36 столични училища с над 100 проекта и реферата, над 80 постера, 4 софтуерни продукта, макети и модели, демонстрационни опити, есета и стихотворения, викторини и забавни състезания. Интерес породиха конкурсът за емблема на празниците, което обнадява, че подобни изяви няма да бъдат единични и от следващата година те ще имат вече и свое лого, защото тазгодишните празници показаха, че интересът от страна на учащите се е налице и те действително се нуждаят от подобна демонстрация на творческия си потенциал в областта на химията.

Многобройните ученически изяви бяха оценявани от 35 учители, разпределени в съответните комисии, чиято работа всеотдайно се подкрепяше от членовете на катедра „Методика на обучението по химия“ към ХФ на СУ „Св. Кл. Охридски“.

На отличилите се участници бяха раздадени грамоти и над 40 награди, осигурени от „Маркер“ АД, „Мерк“, „Германия-БГ“ ООД, ХФ на СУ, Балканското училище, издателствата „Просвета“ и „Педагог 6“, на които изказваме сърдечната си благодарност.

*Дружество на учителите по химия в гр. София
www.chem.uni-sofia.bg/depart/chem
e-mail: duhimia@abv.bg*

ОБЩО СЪБРАНИЕ НА СЪЮЗА НА ХИМИЦИТЕ В БЪЛГАРИЯ

На 27 май 2003 г. в Дома на техниката в София се проведе Общото събрание на Съюза на химиците в България. Присъстваха делегати на 25-те специализирани дружества, членовете на Управителния съвет и Контролната комисия и почетните членове на Съюза. При откриване на събранието с едноминутно мълчание беше почетена паметта на починалите химици акад. С. Христов, акад. Р. Каишев, проф. дн Г. Борисов, проф. дн И. Панайотов, проф. дн М. Маринов и доц. д-р Р. Шопова. Секретарят на Съюза – инж. Н. Найденов – прочете отчетния доклад за дейността през 2002 г. и докладва проекта на бюджета на СХБ за 2003 и 2004 г., в които се предвижда в рамките на възможните приходи да се покрият предвидените дейности. В отчетния доклад са отразени следните основни направления в дейността на Съюза:

Научно-техническата дейност се утвърди като едно от основните направления в работата на Съюза на химиците в България. През отчетния период е извършена значителна по мащаби и разнообразна по съдържание научно-техническа дейност. Международната научно-техническа дейност е проведена в сътрудничество с химическите организации от съседните балкански страни. Продължи провеждането на традиционни събития от Дружеството по силикатни материали, Българското полимерно дружество, Национално дружество на учителите по химия, Клуба на бъл-

гарските катализи и сдружението „Торове и торове“. Макар и в по-малки мащаби продължават ежесечните изяви на сборното дружество на химиците в София. В научно-техническите срещи участват широк кръг специалисти, независимо от това дали са членове на Съюза, или на други организации. Само за някои от провежданите конференции и симпозиуми са събирани такси за правоучастие и е осигурен безплатен достъп за участие на студенти, докторанти и пенсионери. Предварително е осигурявано отпечатване на програмите и сборниците с резюметата на докладите и съобщенията и са покривани текущите разходи, свързани с подготовката и провеждането на научно-техническата и организационната дейност на Съюза.

Отбеляза се необходимостта през следващите години да се подобри съдържанието на научно-техническата дейност като се отдели по-голямо внимание на проблемите за развитието на отделните направления на химическата наука, образованието и производството в България.

Натрупаният досега опит и традиции ни дава основание да се счита, че през следващите години научно-техническата дейност на Съюза ще бъде една от основните форми за творческо-професионална изява и генератор на нови идеи за развитието и усъвършенстването на химическата наука, производството и образованието в България.

Бяха отчетени връзките и съвместните дейности със специализираните научно-технически съюзи и териториалните сдружения и организации, ръководството на ФНТС, Международната фондация „Св. Св. Кирил и Методий“, Националният политехнически музей и др.

През отчетния период е подписано споразумение за сътрудничество и съвместна дейност с Браншовата камара на химическата промишленост в следните основни направления:

- популяризиране приноса и използване възможностите на българските учени и специалисти за развитие на науката и техниката и повишаване ефективността на икономиката;
- реализиране на международни проекти и решаване на конкретни технико-икономически проблеми за стабилизиране и обновление на химическите предприятия;
- създаване на нови организационни форми и нормативна база за повишаване ефективността на връзката „образование–наука–производство“.

В държавните и стопанските органи и организации продължават промените и все още не могат да се поддържат редовни контакти. Независимо от това през отчетния период както от Управителния съвет, така и от ръководствата на някои дружества към Съюза бяха дадени становища и предложения по повод проблеми, свързани с химическата промишленост, наука и образование.

Продължават инициативите на специалистите от

Дружеството на нефтохимиците и Сдружението на експертите в България по екологични технологии за решаване на някои актуални проблеми във връзка с производството, вноса, търговията и окачествяването на горивата и смазочните материали, за защита на нефтената промишленост в България и специалистите, които работят в тази област.

До министъра на науката и образованието е изпратено предложение, с което се обосновава необходимостта от обективно оценяване и по-нататъшно усъвършенстване на държавните образователни изисквания за учебното съдържание по химия, непрекъснато повишаване на професионалната компетентност на учителите, възстановяване, модернизиране и ефективно използване на кабинетите по химия, и качествено подобряване на организацията, управлението и контрола на образователния процес от страна на Министерството на образованието и науката и регионалните инспектори.

До Министерството на образованието и науката са изпратени предложенията от 40-та Национална конференция на учителите по химия и семинарите по актуалните проблеми на образователната реформа и обучението по химия.

Сериозна трудност в контактите с държавните и стопанските органи и организации и изготвянето на обосновани предложения е липсата на информация. Това, което се публикува от статистиката, е недостатъчно, а информацията от пресата не всякога е цялостна и достоверна, за да се направят анализи и обосновани предложения. Проблемите във фирмите са преди всичко икономически, но те са следствие от неправилна техническа и технологична политика, провеждана от ръководствата на самите фирми, от несвоевременни и недостатъчно обосновани предложения при разработването на съответната нормативна база, която да съдейства за развитието и повишаването ефективността на производството. Това показват последствията от оценките на приватизационните предложения и липсата на следприватизационен контрол, в резултат на което бяха ликвидирани много производства. Това трябва да бъде много добър урок за ръководителите, които трябва да знаят, че решения по проблемите, свързани с развитието на фирмите, трябва да се вземат само въз основа на разработки и предложения от най-добрите специалисти в съответната област.

Въпреки трудностите, нашите връзки с държавните органи и стопанските организации трябва да се разширяват и задълбочават за обединяване усилията на специалистите на творческо-професионална основа и попълно да се използват техните възможности.

Продължава *международната дейност* на Съюза. Активна е съвместната дейност в рамките на Балканската асоциация по околната среда (B.EN.A). На Петата конференция на B.EN.A, проведена от 7 до 10 ноември 2002 г. в Белград, от българските участници са

представени 75 доклада и съобщения, от които 1 пленарен, 14 секционни и 58 постерни. На проведеното Общо събрание за първи вицепрезидент на В.Е.Н.А беше избран ст.н.с. I ст. дн Л. Петров. По негова инициатива беше основана и регистрирана в Софийския градски съд Академия по проблемите на околната среда със седалище в София. У нас продължава да се издава и списанието на В.Е.Н.А – Journal of Environmental Protection and Ecology.

Продължава съвместната дейност с химическите организации от страните от Югоизточна Европа. През септември 2002 г. в Букурещ участвахме с наши представители в провеждането на Четвърта конференция на тема „Химията в новото хилядолетие“.

С Европейската федерация на химическите дружества контактите продължават чрез кореспонденция. Поради ограничените възможности както на Съюза, така и на дружествата, членуващи в него, все още не може пряко да се участва в работата на Европейската федерация на химическите дружества и другите специализирани международни организации. Само в заседанията на секция „Хранителна химия“ редовно участва проф. дн Хр. Крачанов.

От Американското химическо дружество ежегодно се получават покани за изпращане на наши специалисти с цел установяване на научни контакти. През 2002 г. от Съюза на химиците в България е изпратен ст.н.с. I ст. дн К. Хаджииванов от Института по обща и неорганична химия на БАН – член на Клуба на българските катализи. Той е посетил университетите в Калифорния, Дейвис и Бъркли, и Хонолулу на Хавайските острови, където е провел срещи с видни американски учени, запознал се е с институтите, изнесъл е лекции и са обсъдени възможностите за съвместна дейност.

В Управителния съвет се обсъждат *проблемите, свързани с издаването на съюзното списание „Химия и индустрия“*. Предлагат се различни варианти за съдържанието, тиража, абонамента и разпространението, осигуряване на материали за публикуване, финансови средства, за издаване на българската версия в тираж за всички членове на Съюза, като абонаментът бъде включен в членския внос и др., но досега не са приети конкретни решения.

Основна задача на Управителния съвет и на всички членове на Съюза е да съдействат за набиране на материали за отпечатване и абонати в страната и чужбина.

В областта на *финансовата дейност* както приходите, така и разходите са свързани с научно-техническата дейност. Членовете на Управителния съвет и Контролната комисия не получават хонорари. Съюзът не събира членски внос, тъй като съгласно Устава индивидуалният членски внос се определя и плаща от членовете в дружествата и организациите – членове на Съюза, където членуват. Неговият размер при сегашните условия може да има само символично значение.

С организационното и финансовото укрепване на дружествата трябва да се обсъди въпросът за събирането на колективен членски внос.

По отчетния доклад и дейността на Съюза и Управителния съвет се изказаха: д-р инж. Д. Душанов, проф. д-р Б. Самунева, проф. дн Сл. Иванов, доц. д-р Л. Генкова, инж. М. Йотова, доц. д-р Здр. Малчева, проф. дн Г. Високов, проф. д-р П. Бозаджиев, инж. Ат. Татарски, инж. В. Иванов, инж. Ас. Недялков, проф. дн. П. Хаджиева, доц. д-р Н. Раев, н.с. д-р К. Ариширова, инж. П. Цибрански и ст.н.с. инж. Г. Евстатиев, които направиха следните по-важни предложения:

- В работните групи и съвети към държавните и стопанските органи, в комисиите на ВАК, акредитационните комисии за ВУЗ и специализираните групи и съвети в институтите на БАН, браншовите организации и др. да се включват специалисти от Съюза на химиците в България;

- Да се настоява пред МОН за назначаване на химици-експерти в министерството и регионалните инспекторати и в комисиите, свързани с проблемите на обучението по химия, да се включват специалисти от Съюза на химиците в България и да се подкрепят инициативите на младите учители по химия;

- Съюзът трябва да има ясна концепция какви цели и задачи си поставя в областта на химическата наука, промишленост и образование. В отчетните доклади на Управителния съвет да има информация за състоянието на химическата промишленост в България;

- Подчерта се необходимостта от регулиране икономическото развитие на страната;

- Съюзът на химиците в България да се включи в борбата с наркоманията;

- Всички дружества на Съюза да подпомогнат издаването на списанието с по 200 лева, срещу което да получат по два абонамента и да съдействат за абониране на фирми, институти и учебни заведения. Да се направят постъпки до всички ВУЗ, в които се изучава химия, до всички институти, в които има химически лаборатории, и териториални организации на НТС да се абонират за сп. „Химия и индустрия“;

- Дейността на Съюза трябва да бъде свързана с бизнеса и капитала. По този начин ще се осигуряват средства за неговата дейност и тя ще бъде свързана пряко с практическите задачи на бизнеса. В ръководните органи на Съюза трябва да има представители на бизнеса;

- Съюзът да съдейства за използване на научно-техническия потенциал в страната, за компетентно ръководство на химическата промишленост и по-настоятелно да се налага професионализмът във всички дейности. Членовете на съюза трябва да бъдат по-настоятелни, да защитават своите предложения и да съдействат за тяхното реализиране.

Общото събрание избра за почетен член на Съюза на химиците в България Георги Димитров Батев, кой-

то в продължение на повече от 50 години работи всеотдайно не само в областта на химическото производство, но проявява изключителна активност и в обществената дейност като председател на научно-техническото дружество в завода, зам.-председател на окръжното ръководство на Научно-техническите съюзи в Стара Загора и член на Централното ръководство на Съюза по химия и химическа промишленост. Понастоящем е председател на ветераните в окръжното ръководство на НТС в Стара Загора.

*Н. Найденов
Редактор*

РЕГИОНАЛЕН СЕМИНАР ПО ПРОБЛЕМИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ХИМИЯ

На 30 и 31 май 2003 г. в Ботевград се проведе регионален семинар на тема „Дидактически технологии в обучението по химия и опазване на околната среда“. Семинарът беше организиран от Националното дружество на учителите по химия към Съюза на химиците в България и ОУ „Н. Й. Вапцаров“ в Ботевград. Той е етап от подготовката на 41-та национална конференция на учителите по химия, която ще се проведе през 2005 г. в гр. Ловеч. Участваха учители по химия и преподаватели от Химическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

Семинарът беше открит от дългогодишната учителка и инспектор по химия Е. Йоловска. С едноминутно мълчание беше почетена паметта на починалия изявен учител по химия М. Димитров, подготвил поколения от ученици, класирали се на регионални, национални и международни олимпиади и други състезания по химия и приети във висши учебни заведения, два пъти награждаван от Международната фондация „Св. Св. Кирил и Методий“.

Участниците бяха поздравени от кмета на Ботевград Ц. Савов и проф. дн Б. Тошев. Главният секретар на Международната фондация „Св. Св. Кирил и Методий“ М. Тачев обяви резултатите от конкурсите и връчи наградите:

„За изключителни постижения на учители при откритието и развитието на млади таланти по химия“ награда бе присъдена на Невена Николаева Върбанова – дългогодишна учителка по химия от НПМГ „Акад. Л. Чакалов“ в София, и на Бисерка Димитрова Луканова – дългогодишна изявена учителка по химия в ПМГ „Св. Кл. Охридски“ в гр. Монтана.

„За най-добри постижения на учител по химия“ по програмата „Учебна среда“ наградата бе присъдена на Данчо Христов Йорданов – учител по химия в СДУ „Ц. Церковски“ в с. Никола Козлево, обл. Шумен, и на Хариета Христова Димитрова – дългогодишна изявена учителка по химия от ОУ „Св. Патриарх Евтимий“ в гр. Велико Търново.

Всички участници в конкурсите получиха почетни грамоти от Съюза на химиците в България.

На семинара бяха обсъдени въпроси, свързани с учебния процес по химия и опазване на околната среда. Доц. Л. Генкова, доц. Здр. Малчева и доц. Л. Боянова представиха за обсъждане проблемите, свързани със съвременните образователни стратегии и технологии, иновационните варианти на учебно-познавателната дейност и информационните технологии. В работни групи бяха проведени дискусии по определяне на целите и разработване на компютърни текстове и графики на проекти, доклади и др., на интелектуални карти, дидактически игри и енигматични материали и технологични варианти за обобщително-преговорни уроци.

За учебното съдържание по химия и опазване на околната среда беше проведена дискусия върху теоретично равнище и достъпност, здравно-екологична и практическа насоченост и информационно-техническо осигуряване. По време на дискусиите бяха направени редица предложения за премахване на несъответствията между учебните програми за различните видове училища като за целта се преразгледат учебните планове. Бяха дадени редица примери за такива несъответствия. Предложи се да се провеждат методични семинари за учителите, които преподават химия в езиковите гимназии. Изтъкнаха се трудностите за осигуряване на апаратура и химикали за провеждане на практическите упражнения по химия. Настоятелно се подчерта необходимостта Министерството на образованието и науката да назначи специалисти по химия за главен експерт в министерството и регионални експерти. Беше определена група от участниците, която ще подготви обосновани предложения за представяне в МОН за решение.

По време на семинара участниците посетиха и се запознаха с програмата и дейността на Международното висше училище за бизнес.

Заклучителното заседание на семинара се проведе в ОУ „Н. Й. Вапцаров“. Участниците единодушно решиха да основат регионално дружество на учителите по химия от общините в Ботевград, Правец, Етрополе и Елин Пелин. Беше изразена благодарност към общинското и училищното ръководство за вниманието, което оказаха и условията, които създадоха за деловото провеждане на семинара и приятното прекарване на участниците.

*Н. Найденов
Редактор*

ЕДНО ПЪТУВАНЕ ПО ПОКАНА НА АМЕРИКАНСКОТО ХИМИЧЕСКО ДРУЖЕСТВО

Всяка година Американското химическо дружество кани химици от различни страни за срок от 2-3 сед-

мици с цел установяване на научни контакти. Имах щастieto миналата година да бѣда предложен от Съюза на химиците в България за тази професионална визита.

Необходимо бе да уговоря посещението с двама до трима американски учени. Едно от местата, които желях да посетя на всяка цена, бе университетът в Калифорния – Дейвис. Там работи проф. Брус Гейтс, един от най-видните учени в областта на катализа. С него се бяхме срещали в Европа и той бе проявил интерес към нашата работа. Друго място, което исках да посетя, бе Университетът в Хонолулу – Хаваи, където работи проф. Карл Зеф – един от най-големите специалисти по локализация на катиони в зеолити. Преди около две години бе проявил интерес към една наша статия и оттогава поддържа кореспонденция. И накрая – проф. Алексис Бел – име легенда в областта на хетерогенния катализ.

Първото ми впечатление от САЩ бе летището в Атланта. Огромни площи, драконовски мерки за сигурност, тълпи от хора, които летят за някъде. На другия ден сравнително свеж се отправих към първата точка от моята обиколка, а именно Университета на Калифорния – Дейвис. В САЩ има доста университети, като за едни от най-престижните се смятат тези, с името на съответния щат. Университетът в Калифорния има няколко кампуса, като едни от най-големите са в Бъркли и в Дейвис. Дейвис се оказва симпатично малко градче, чийто живот се върти около университета. В кампуса учат около 25 000 студента. За съжаление в момента има известен отлив от химическите дисциплини за сметка на информатиката и биотехнологиите.

Професор Б. Гейтс работи в Института по инженерна химия и основна тематика на неговата лаборатория е синтезът и охарактеризирането на малки метални клъстери. Разполагат с широки възможности за охарактеризиране (EXAFS, XANES, HRTEM), за които ние бихме могли само да мечтаем. Програмата ми бе делова: обсъждане, обяд, семинар, посещение на лаборатория, обсъждане и т.н. Всеки ден от 9 до 18 часа. Първия ден останах да се поровя в Интернет, за да изтегля някои статии. Заплеснах се до около 21 часа, но като си тръгнах все още имаше доста хора в сградата. На третия ден имах семинар. Сигурно ще звучи нескромно, но интересът беше доста голям – около 1 час след като приключих с изложението и по време на обяда ми се задаваха въпроси. Силно впечатление ми направи една реплика по време на едно обсъждане. Запознах ме с някои техни резултати и ми показаха и електронномикроскопски снимки. На въпроса дали това е електронен микроскоп с висока разделителна способност (high-resolution electron microscopy) те ми отговориха с една дума: the highest (т.е. с най-високата разделителна способност в света).

Следващият пункт от моето пътуване беше Хонолулу – Хаваи. Бях впечатлен от множеството небостъргачи, които контрастираха с двуетажните къщички в Калифорния. Да си призная честно, представях си Университета като сравнително голяма сграда, която не се вписва в общия фон на острова. Оказа се обаче, че кампусът е огромен, в него се обучават около 30 000 студента. Макар и да се дава предимство на някои ботанически дисциплини, предвид уникалната хавайска природа, химическите институти съвсем не са за пренебрегване. Бих могъл да кажа, че оборудването почти не отстъпва на това в Дейвис и Бъркли.

В Хонолулу бях три дена. Първия ден ме разведоха из различни лаборатории. През втория ден изнесох лекция, която и тук бе посрещната с подчертан интерес. Аудиторията бе малка, но компетентна. Бих искал да споделя една интересна според мен случка. След семинара един от професорите ме попита какво е необходимо, за да използва ИЧ спектроскопия за изучаване на адсорбцията на азот. Отговорих му, че не е чак толкова просто – трябва да се снабди с инфрачервен спектрометър, вакуумна апаратура и други принадлежности. Той се замисли, пресметна нещо наум и каза: „Няма проблеми, за няколко месеца ще се снабдя с всичко необходимо и ще взема един аспирант да работи по тематиката“. Наскоро получих съобщение от него, че работата напредва.

И така, отправих се към последния пункт от моята обиколка – Университета в Бъркли. Това може би е най-реномираният университетски кампус в САЩ. Посрещна ме проф. А. Бел, който приятно ме изненада със завидно познаване на нашите научни резултати. И тук програмата бе делова. Обсъждане, обиколка по лабораториите, отново обсъждане. Поласкан бях, когато на другия ден след моята лекция няколко човека, които срещнах по коридорите на института и в лабораториите, може би от любезност, ме уверяваха колко им е харесало моето представяне.

В заключение смятам, че пътуването определено бе от голяма полза за мен лично и за нашите изследвания. Доволен съм, че успях да заинтересувам моя хавайски домакин, професор К. Зеф, с нашата работа. По-късно получих известие от него, в което, между другото, ми пише „...получихме резултати, които напълно съответстват на вашите теоретични предвиждания...“ Важен резултат от посещението ми е и перспективата за бъдещо сътрудничество. В момента подготвяме съвместен проект с проф. Б. Гейтс. Използвам случая да благодаря на ръководството на Съюза на химиците в България за номинирането ми за това пътуване.

К. Хаджииванов

Юбилей

ИНЖ. АТАНАС ИВАНОВ ТАТАРСКИ НА 80 ГОДИНИ

Атанас Иванов Татарски е роден на 23 януари 1923 г. в гр. Разлог. През 1942 г. завършва гимназия в гр. Горна Джумая (Благоевград). След участие във Втората световна война, през 1945 г. е приет за студент и през 1950 г. завършва първия випуск на специалността „Индуриална химия“ към Машинния факултет на Държавната политехника в София. Още като студент през 1948 г. участва в научна бригада под ръководството на проф. Ч. Иванов по подбор на катализатор за каталитично окисление на произведения метанол при сухата дестилация на букова дървесина в предприятието „Горхим“ край Рилския манастир. Резултатите от това проучване са намерили приложение в същото предприятие при усвояване производството на формалин.

След завършване на политехниката инж. А. Татарски постъпва на работа в новостроящия се Азотно-торов завод в Димитровград. Участва в строителството и пуска на производството на сярна киселина. Като началник на цеха под негово ръководство са разработени технологии и е усвоено производството на редица продукти, свързани с производството на сярна киселина, като: акумулаторна сярна киселина, извличане на селеновия шлам и получаване на селенов диоксид и натриев селенит, използвани при производството на токоизправители, оползотворяване на отпадъчните газове за производство на течен серен диоксид, използван в консервната промишленост, на натриев бисулфит, натриев тиосулфат за фотографията, амониев сулфат и др.

Участва в интензифицирането на пържилните пещи Г-45, което дава възможност да се увеличи производството на сярна киселина и да се намали нейната себестойност с 30%. Участва и в проектирането на първото разширение на цеха за сярна киселина за увеличаване на производството от 10 на 40 хил. т годишно. При това разширение се внедряват пещи за пържене на пирита в „кипящ слой“, при което се увеличава концентрацията на серния диоксид от 7 на 14–16%, намалява се съдържанието на сяра в угарката до 0.8-1%. Модернизира се контактният апарат, с което се увеличава степента на превръщане на серния диоксид в серен триоксид от 96 на 99.5%, концентрацията на серния диоксид в отпадъчните газове намалява от 0.3 на 0.15%. С внедряването на котел-утилизатор се оползотворява отпадъчната топлина. Внедрява се и нов тип кожухотръбен теплообменник за охлаждане на разредената сярна киселина от промивното отделение и се

намалява разходът на олово с 50% в сравнение със съществуващите потопяеми хладилници. С внедряване на новостите себестойността на сярната киселина се намалява от 53 на 31 лв. за тон. Инж. А. Татарски организира подготовката на специалисти и участва в пуска на новия цех за сярна киселина в Оловно-цинковия завод в Кърджали.

От 1959 г. инж. А. Татарски работи в Института по химическа промишленост в София, където разработва проект за оползотворяване на серния диоксид от димните газове в медодобивния завод в Елисейна за производство на натриев сулфит, за изясняване на въпросите, свързани със замърсяване на атмосферния въздух със серен диоксид и прах при изгаряне на източно-маришките въглища и др. След това работи в Комитета за наука и технически прогрес.

Участва в проучване за химическо преработване на дървесината в Разлог за производство на белтъчни концентрати за добавка към комбинирания фуражи за животните и организиране производството на целулоза и хартия за транспортни опаковки.

От 1963 г. е директор на завода за хидролизни дрожди, а след това и на хартиения комбинат в Разлог. Организиран е производството на фурфурол, биоконцентрати, богати на витамин В₁₂, използване на отпадните води за наторително напояване, използване на хидролизния лигнин без предварително изсушаване като гориво в парокотелната централа. С това са създадени условия за използване на природните ресурси, откриване на нови работни места и икономическо развитие на региона.

През 1972–1974 г. инж. А. Татарски работи в Държавния комитет за планиране като началник на отдел за оценка на проектните решения и началник на управление „Тежка промишленост“, а след това до пенсионирането му през 1987 г. като заместник-генерален директор на ДСО „Целулоза и хартия“. През този период организира доставката и монтажа на 6 нови и модернизацията на 8 стари хартиени машини, с което се осигурява производството на 450 хил. т/г. хартия в България.

Инж. А. Татарски е публикувал десетки статии, в които са отразени резултатите от неговата научно-техническа дейност.

За участие и реален принос в развитието на химическата промишленост в България инж. А. Татарски е награждаван с Народен орден на труда – златен (1951 и 1959 г.), с орден Червено знаме на труда (1964, 1969 и 1973 г.) и други медали и отличия.

За активна съюзна дейност инж. А. Татарски е избран за почетен член на Съюза на химиците в България. Неговата 80-годишнина е приятен повод да му пожелаем здраве, дълголетие и творческа активност.

*Н. Найденов
Редактор*

СТ.С Д-Р ИНЖ. ГЕОРГИ ЦАНКОВ ПАНКОВ НА 80 ГОДИНИ

Георги Цанков Панков е роден на 20 февруари 1923 г. в с. Радомирци, Плевенска област. През 1942 г. завършва с отличен успех гимназията в гр. Луковит, а през 1951 г. получава диплома с отличие от Московския химико-техно-

логичен институт.

От 1951 до 1953 г. работи в опитната полукоксозна инсталация в мина „Черно море“ – Бургаско, където провежда изследвания за получаване на синтетични течни горива и смесен генераторен газ от български въглища и битуминозни шисти. От 1953 г. продължава да работи по същите проблеми в Научноизследователския институт за технологични изследвания на горивата, където се хабилитира като старши научен сътрудник.

През 1957 г., заедно с други химици прави предложение до правителството за изграждане на мощности за преработване на нефт в България. Предложението е прието и от 1960 г. започна изграждането на нефтепреработвателния завод в Бургас.

От 1960 г. е главен инженер на отдел „Химическа и целулозно-хартиена промишленост“ към Комитета за промишлеността и от 1963 до 1972 г. е заместник-министър. През 1973 г. е търговски представител в Москва, а от 1974 до 1986 г. министър на химическата промишленост. През този период химическата промишленост в България се развива с изпреварващи темпове и е водещ отрасъл в икономиката на страната. За неговия принос в развитието на химическата промишленост през 1972 г. е удостоен от Държавния съвет със званието „Заслужил химик“ и през 1983 г. „Герой на социалистическия труд“. Получавал е и други високи държавни награди. Три пъти е избран за народен представител.

Г. Панков има значителна обществена дейност. С неговото съдействие и активно участие са провеждани редица национални и международни конференции и симпозиуми, на които е изнасял доклади по актуални проблеми. Избран е за почетен член на Съюза на химиците в България.

Честит юбилей!

*Н. Найденов
Редактор*

ГЕОРГИ ДИМИТРОВ БАТЕВ НАВЪРШИ 80 ГОДИНИ

Георги Димитров Батев е роден на 6 юни 1923 г. в с. Долни Луковит, Плевенско. Произхожда от земеделско семейство и от тригодишна възраст е останал сирак – без баща. Завършва основно образование в родното си село, а средно –

в Кнежа и в Бяла Слатина. След отбиване на военната служба е студент по специалността „химия“ в Природо-математическия факултет на Софийския университет. Като студент е получил стипендия от ДИП „1 май“ в Габрово и през лятото е бригадир на национални обекти – през 1947 г. на линията Перник–Волюяк, а през 1948 г. – на язовир „Росица“.

На 10.05.1951 г. постъпва на работа в азотно-торовия завод в Димитровград. Участва в строителството, пуска и експлоатацията на завода като началник-смяна, технолог и началник-цех „Амониева селитра“. Без да е изпращан на задгранична специализация се подготвя и утвърждава като висококвалифициран специалист в областта на азотноторовото производство.

От 1963 г. в продължение на 20 години работи в азотно-торовия завод в Стара Загора като началник на производствено-техническия отдел, главен инженер и заместник-директор по инженерно-внедрителската част. Под негово ръководство, със специалисти от завода без спиране е извършена модернизация на амонячното производство. Подменена е изходната суровина за синтез на амоняк от въглища на мазут, а след това и от мазут на природен газ. С подмяната на въглищата с мазут е реализиран годишен икономически ефект от 7 млн. лв. (1970 г.), а при подмяната на мазута с природен газ годишният икономически ефект е 15.47 млн. лв. (1980 г.).

В продължение на 20 години Г. Батев е председател на Технико-икономическия съвет в завода. През този период са регистрирани 7524 предложения, внедрени са две изобретения и 2247 рационализации с общ икономически ефект от 13 млн. лв. Също през този период в завода са усвоени 17 нови производства, общата промишлена продукция е увеличена пет пъти и основният продукт на завода – амониевата селитра – задоволява нуждите на селското стопанство в страната и се изнася в 22 страни на Европа, Азия, Африка и Америка.

Г. Батев работи всеотдайно не само в областта на производството, но проявява изключителна активност и в обществената дейност. В продължение на 20 години е председател на научно-техническото дружество в завода, заместник-председател на окръжното ръководство на Научно-техническите съюзи в Стара Загора и член на Централното ръководство на Съюза по химия и химическа промишленост. За проявена активна дългогодишна съюзна дейност получава званието „Заслужил деятел на НТС“. За неговата ефективна производствена и активна обществена дейност е награден с 4 високи държавни награди и десетки медали, почетни значки и отличия. В продължение на 32 години е доброволен безвъзмезден кръводарител. Понастоящем е председател на ветераните в окръжното ръководство на НТС в Стара Загора.

В навечерието на неговата 80-годишнина той споделя „искрено и лично“ за човека, който трябва:

- да приема работата като жизнена необходимост, а не като задължение;

- да създава приятна творческа обстановка, където работи, да бъде точен и да държи на думата си;

- да изслушва хората, да не ги прекъсва, да зачита техните мнения и да не накърнява тяхната чест и достойнство;

- да бъде коректен, открит, честен и справедлив;

- никога да не забравя, че без хората той е едно „нищо“, независимо от неговото „лично мнение“ за себе си;

- от подхода и мнението му да работи с хората зависи резултатът от неговата работа.

Общото събрание на Съюза на химиците в България, проведено на 27 май 2003 г., избра Георги Димитров Батев за почетен член на Съюза. Неговата 80-годишнина е приятен повод да му пожелаем здраве и творческо дълголетие.

*Н. Найденов
Редактор*

СТ.Н.С. ИНЖ. ПАВЕЛ ИВАНОВИЧ ПЕТРУСЕНКО НА 75 ГОДИНИ

Павел Иванович Петрусенко е роден на 22 юни 1928 г. в София. Завършва „Индустиална химия“ в Държавната политехника в София през 1951 г.

Работи в Централната заводска лаборатория в азотно-торовия завод в Димитровград. Участва в пускане на пилотната инсталация за производство на газова сярна в цеха за сярочистка.

От 1954 до 1963 г. работи в ДИП „Лакпром“ отначало като началник на отдела за технически контрол, а от 1955 г. като старши инженер и главен технолог. Разработва и внедрява основните лакови смоли – алкидни, меламин- и карбамидформалдехидни. Със синтеза на новите тогава пентафталови смоли и замената на класическото ленено масло с местни растителни масла – слънчогледово, синапово, кедрово, доматено и др., е създадена стабилна база за лаковата индустрия в България. Той е един от инициаторите за внедряване на производството на епоксидни смоли и изграждане на нови цехове на площадката в Световрачене.

От 1963 до 1972 г. работи като научен сътрудник в ЦНИИТМАШ и до 1975 г. – в Центъра за защита на металите от корозия, където продължава своята работа за усвояване на производството на антикорозионни и противобрастващи лакове, внедряване на нови методи за нанасяне на органични лакови прахообразни покрития с безвъздушно шприцоване. За внедряване на електрофорезното лакиране през 1971 г. е удостоен с Димитровска награда. С внедряването на антикорозионно антистатично покритие в резервоарите за нефто-

продукти на ДСО „Петрол“ е реализиран ефект от 2 мил. лв. годишно.

Участва в международни групи за сътрудничество в областта на антикорозионната защита в работата на Комитета на СИВ по проблемите на корозията, където поддържа професионални контакти със специалисти от другите страни. След това работи известно време в „Технопроект“ към Министерството на външната търговия, откъдето заминава и работи 5 години в Куба в предприятия за галванични покрития. След връщането си от Куба до пенсионирането си работи в Централния институт по химическа промишленост главно по проблемите на лаковите покрития и антикорозионната защита. Разработва технологии за оползотворяване на различни промишлени отпадъци като регенериране на желирани естерни смоли, производство на антикорозионни хидроизолационни материали от кубови остатъци при различни технологични процеси. Участва в организирането на атмосферно-изпитателни станции за изследване на лакови материали и органични покрития при морски и планински условия. Разработва технология за производство на топен кобалтов сикатив с трикратно съдържание на кобалт, който след разреждане се ползва в Лакпром като 4% сикатив.

Автор е на справочници за лакови покрития с общ тираж над 8000 екземпляра. Неговите разработки са докладвани на редица национални и международни симпозиуми и конференции.

Сега, когато навършва 75 години, неуморно продължава своята изследователска и внедрителска дейност. Оплаква се от некоректните отношения и главно от това, че няма закони, които да защитават знанията, възможностите и труда на хората. Казва, че държавите и народите успяват не когато водят войни, а когато има закони и държавна организация, която да осигури тяхното най-строго спазване.

Честит юбилей!

*Н. Найденов
Редактор*

ПРОФ. ДН ПАВЕЛ ДИМИТРОВ ПЕШЕВ НА 70 ГОДИНИ

Професор Павел Димитров Пешев е роден на 6 януари 1933 г. в София. Висшето си образование завършва в ХТМУ – София, където се дипломира като инженер-химик през 1957 г. След 5-годишна работа в НИИКРА – София той започва изследователската си дейност в Института по обща и неорганична химия, БАН през 1962 г. Това е само година след откриването на института и тогавашният н.с. II ст. П. Пешев е фактически един от неговите основатели. От тогава до днес творческият път на проф. П. Пешев е свързан с изграждането, развитието, успе-

хите и неуспехите на ИОНХ БАН.

Над 40 години изследователска дейност, двеста научни статии и 6 книги са резултатът и почти 1000 цитата – отзвукът от тази дейност. Средно 5 нови научни труда всяка година в продължение на 40 години. Това е постижение, което не се нуждае от коментар, още по-малко, когато става дума за научна работа, започваща и завършваща с реален експеримент. Зад тези сухи цифри се крие нестихваща любов към изследванията и неморим труд за реализиране на хиляди експерименти.

Областта на изследванията на проф. П. Пешев винаги е била неорганичното материалознание. И като правило обектите, които той е изследвал, винаги са били нови и модерни за света или най-малкото актуални за страната ни. Абсурдно е в рамките на редове да се изброят тези обекти, но между тях са някои основни, като: нови метални системи за акумулиране на водород, материали с екстремна твърдост и износоустойчивост, материали със свръхпроводимост, както и монокристални материали за лазерната техника и нелинейната оптика. На всяка от тези области проф. П. Пешев е отдал години труд и знания и във всяка от тях е оставил своя собствена следа като научен или практичен резултат.

Проф. П. Пешев не е учен, затворен в своята лаборатория. Участия в десетки конференции и симпозиуми и най-вече дългогодишна съвместна научно-изследователска работа с лаборатории и институти от Русия, Полша, Германия, Франция, са белег на професора като учен, надхвърлящ рамките на организацията, където работи. Резултатът на сътрудничеството са над 50 съвместни научни труда.

Научната дейност на проф. П. Пешев далеч не изчерпва това, което той е реализирал през годините. Не по-малко ценни са резултатите от работата му като ръководител на лаборатория „Неорганично материалознание и монокристали“ повече от 30 години. В тази лаборатория са се изградили като учени не един и двама. И впечатляващото е, че проф. П. Пешев не изгражда сътрудниците си по „свой образ и подобие“. Свободата на мненията, интересите, идеите и подходът са отличителна черта на неговото ръководство, така че всеки негов сътрудник има свое лице. Едно обаче е еднакво за всички негови сътрудници, които са искали да научат нещо от ръководителя си – любознателност и трудолюбие при работата и морал и коректност при резултатите от нея.

Последните 12 години проф. П. Пешев е и директор на ИОНХ БАН. В трудните години на прехода това едва ли е било удоволствие, но той продължава да изпълнява тази длъжност с присъщото за него желание и отговорност.

Резултат на несъмнения и заслужен авторитет на проф. П. Пешев сред научните среди е участието му в редица научни съвети, специализирани научни съвети, комисии на институтско и национално ниво, както и

членството му в редколегиите на наши и международни научни списания. Той е член на редица национални и международни професионални асоциации, федерации и дружества.

Дейността на проф. П. Пешев естествено е била отличена с поредица ордени, значки и медали: орден „Св.Св. Кирил и Методий“, знак за отличие на БАН, златна значка на ДКНТП, награда на БАН и ПАН за успешно сътрудничество и медал „Н. С. Курнаков“ на ИОНХ РАН.

По повод 70-годишнината му нека пожелаем на проф. Павел Пешев здраве, дълголетие и присъствие на все същия творчески дух и радост от научната дейност.

В. Николов

Съюзът на химиците в България честити навършени кръгли годишнини на следните свои членове:

Атанас Иванов Татарски	(22.01.1923)
Георги Цанков Панков	(23.02.1923)
Георги Димитров Батев	(6.05.1923)
Йордан Борисов Маринов	(18.01.1928)
Цветан Господинов Ценков	(18.04.1928)
Павел Иванович Петрусенко	(22.06.1928)
Иван Викторов Оризарски	(26.01.1933)
Иван Николов Владиков	(20.05.1933)
Иван Стоянов Гуцов	(31.05.1933)
Владимир Станева Стойнова	(4.06.1933)
Йосиф Герон Лазаров	(3.01.1938)
Зорница Кирова Йорданова	(1.02.1938)
Константин Христофоров Карапетров	(7.02.1938)
Стоянка Иванова Цайкова	(21.02.1938)
Тодор Георгиев Ангелов	(26.02.1938)
Маргарита Стефанова Караиванова	(5.03.1938)
Стоянка Александрова Ралчевска	(28.03.1938)
Стефанка Василева Василева	(2.04.1938)
Аристотел Демостенов Димов	(7.04.1938)
Ваня Любенова Тасева	(10.04.1938)
Садък Хюсеинов Садъков	(14.04.1938)
Съби Генчев Върбанов	(2.05.1938)
Емилия Миланова Лазарова	(12.06.1938)
Николай Маринов Нешев	(10.03.1943)
Мария Атанасова Минева	(7.05.1943)
Тодор Колев Димитров	(8.05.1943)
Нина Иванова Хаджийска	(31.05.1943)

История

ВИЛХЕМ ВАСИЛЕВ ИВАНОВ

Роден е на 2 март 1916 г. в гр. Габрово. През 1935 г. завършва Втора мъжка гимназия в София, а през 1939 г. – специалността „химия“ в Софийския университет.

До 1943 г. работи в химическата лаборатория на търговско-индустриалната камара, където контролира качеството на хранителните продукти и по-конкретно

на спиртните напитки, които се изнасят в чужбина. След това организира собствена фабрика „Орзахим“ за производство на боя за обувки, където работи до национализацията – края на 1947 г.

В. Иванов е един от основателите и дългогодишен ръководител на редакцията „Химия, металургия и минно дело“ в Държавно издателство „Техника“. Значителен е неговият принос за издаването на българска и преводна специализирана техническа литература – книги, учебници, справочници, брошури и др.

От 1970 до 1979 г. В. Иванов е зам. главен редактор на списание „Химия и индустрия“. През този период се повишава научно-техническото ниво на списанието, популяризират се резултатите от изследванията на научните сътрудници, постиженията и новостите в българската химическа промишленост. Увеличава се тиражът и се осигурява неговото редовно издаване – 10 броя годишно.

В. Иванов е популяризатор на българската техническа литература. В продължение на десетки години е публикувал над 1500 информации и отзиви за нови книги.

Управителният съвет на Съюза на химиците в България изказва сърдечна благодарност и признателност на колегата Вилхелм Иванов за неговия принос като зам.-главен редактор за развитието и усъвършенстването на съюзното списание „Химия и индустрия“ и популяризирането на техническата литература.

*Н. Найденов
Редактор*

Нови книги

„ХРАМЪТ“ И ПЕТИМАТА ЖРЕЦИ

Д. Лазаров, П. Бончев, Б. Тошев, Г. Петров, С. Караванов, „Храмът на химиците“, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2002, 240 с.

ДОБРОНАМЕРЕНИ БЕЛЕЖКИ

Интересна книга с не съвсем точно заглавие. Предговорът, писан вероятно от „ръка Лазарова“ (проф. Д. Лазаров), съдържа една „прокламация“: „Това трябваше да стане своеобразна „биография“ на Химически факултет ...“. В сегашния си вид, обаче, книгата е само увлекателен сборник от пет „жития“, пет автопортрета. Това е достатъчно, за да се печата и чете. Не е „биография“, но пресъздава атмосферата през бързо отшумелите четири десетилетия. И петимата автори са между основните фигури във Факултета – личности с име и характер. (Липсва автор от една основна катедра – по органична химична технология, с изявените си представители проф. В. Калчева, проф. Ст. Факиров, проф. Б. Гълъбов.)

Определителният член в заглавието (ХрамЪТ) създава впечатлението, че това е единственият храм на

българските химици, а не само „Катедралният“. Едва ли някой ще оспори, че „Алма Матер“ е люлката на химическото образование и на химическата наука у нас. Основите на химическото образование във ВХТИ (ХТМУ) са положени също от възпитаници на нявгашния Природо-математически факултет (акад. С. Христов, чл.-кор. Ч. Иванов, чл.-кор. Д. Еленков, проф. Б. Загорчев, проф. Н. Коларов, проф. Д. Димитров). А за академичната химическа наука и да не говорим (академиците: Г. Ранков, Д. Иванов, Р. Каишев, Б. Куртев, Г. Близнаков, Е. Будевски, Й. Малиновски, Д. Шопов, Л. Желязков, Е. Головински). Истината е същевременно, че между най-изявените български химици са и възпитаници на ВХТИ (акад. Д. Павлов, акад. И. Юхновски, чл.-кор. И. Гуцов, чл.-кор. Д. Бончев и много други). Но да разлистим книгата.

Всеки автор е различен. Общото е, че всички са искрени. Общ е и пиететът към техните предци – професорите Д. Иванов, Р. Каишев, Н. Пенчев, Д. Баларев, Ив. Трифонов, Г. Ранков.

Проф. Д. Лазаров пише съвсем искрено и открито, но малко фриволно. В това е чарът му, но може би и малък негов недостатък. В текста си е отделил по няколко реда за всеки от персонала на катедрата. Всички знаем, че той поначало е с благ характер – любезен, деликатен и общителен. Естествено често споменава и дългогодишния ръководител на катедрата акад. Г. Близнаков. Аз лично бих посветил още по-обширен текст на една толкова популярна и жизнелюбива личност. Свидетел съм, че младият доцент Близнаков хвърли много сили и пожертва много време за пригаждането и обзавеждането на „храма на химиците“ (сегашната сграда на факултета).

Ефектни, но не съвсем точни са, по моему, писанията за акад. Б. Куртев. Създава се впечатлението, че това е „Великият инквизитор“ в химията. (Всички ставали на крака при споменаване на името му). Личните ми впечатления са, че акад. Б. Куртев бе почтен човек и високо ерудиран химик-органик. Скромнен, деликатен и отзивчив и към лични молби и проблеми. Безкрайно съзнателен и отговорен в работата си, той буквално „вгради сянката“ си в изграждането на академичния център по химия, което никак не е малко. А че беше и убеден и дисциплиниран партиец, това е всеизвестно. Впрочем текстът на проф. Лазаров не може да бъде лош, щом се споменава и моето име.

Проф. П. Бончев е чудесен есеист. Всяко изречение е изваяно. Всяка дума е претеглена „на аналитични везни“. Разказът му е увлекателен. Речникът му е богат. Езикът му – цветист и образен. Повествованието за студентските години започва с чистачката кака Марийка. Казани са сърдечни и трогателни думи за много хора от Факултета. Вероятно от деликатност не обсъжда днешния състав на своята катедра. Преминавайки на друга основна работа, чл.-кор. Бончев оставя след себе си един мощен колектив. Шестима професори – Д. Ца-

лев, С. Александров, М. Митева, М. Арнаудов, Е. Кулев, Симеонов. Всички със своя собствена тематика и интереси. Достойни техни партньори са доцентите Д. Нонова, Б. Желязкова, Т. Даиев, Б. Ефтимова, Ганева.

С проф. Б. Тошев се знаем отскоро. В неговото жите впечатлява една таблица. Помислих си, че това е вариант на Менделеевата таблица. Оказа се ежегодна справка на цитатите му. Какво да го правиш – типичен български физикохимик. Иначе личи, че освен утвърден учен е и задълбочен познавач и на спецификата, и на проблемите на висшето образование у нас и по света. Изявява се и като добросъвестен документалист и сериозен изследовател на историята на науката, а и на българската химия. Като най-млад автор, освен преподавател с минало, е и учен с бъдеще. Още много енергия и планове имат и останалите автори.

Проф. Г. Петров умее също да разказва. Спрял се е на най-важните моменти в утвърждаването му като преподавател, учен и общественик. Споделя с читателя ценни мисли на проф. Д. Иванов. Намирам, че е напълно естествено да пише преди всичко за себе си и за своята научна област. Малко съм изненадан, че не е казал поне една дума за един прекрасен човек и учен в неговата катедра – проф. Н. Пецев, от чието благородство и възпитание винаги съм се възхищавал. Проф. Пецев бе дълги години и декан на Факултета.

В повествованията липсват доста имена и на други достойни и интересни личности: темпераментния и обаятелен проф. Н. Тютюлков (споменати са хубавите му лекции), изявеният физикохимик и дългогодишен декан проф. Иван Иванов (споменат е бегло), международно известния учен проф. С. Факиров, проф. Б. Гълъбов и други, и други. Разбирам, че книгата не е алманах или справочник, но тя би станала по-богата с присъствието и на тези, и на редица други личности.

Хубаво е, че в книгата е отделено място и на връзките с други университети. Една „хвърковата чета“ помогна много за укрепването на два млади университета – в Шумен и в Благоевград (П. Бончев, Е. Головински, Д. Лазаров, М. Кирилов, С. Бодуров, С. Манев, Г. Петров). Трудно е да бъдат изброени всички.

Нямаше да натежи на книгата, ако бяха казани по няколко добри думи и за учените от БАН, които четяха с голям ентузиазъм лекции в Химическия факултет (Сещам се за Ст. Спасов, И. Пожарлиев, И. Юхновски, И. Гуцов, Л. Петров, Л. Бояджиев, Д. Еленков, Е. Будевски).

Приятно съм изненадан от последния (само по ред) автор, моя стар приятел доц. Ст. Караиванов. Откривам у него една безспорна дарба да разказва и една добра памет. Спомня си с подробности кабинетите и техните обитатели в цялата сграда на Природо-математическия факултет, залите, административния персонал. Изложил е ясно насоките на изследванията си и практическите си постижения. Чрез очерците на доц. Караиванов, чл.-кор. П. Бончев и проф. Г. Петров е

обрисуван колоритният проф. Иван Трифонов – една благородна личност с душевна деликатност. Интелигентен и ерудиран за своето време, типичен университетски преподавател.

Споделям лични впечатления от книгата. Чувствам се привързан към Химическия факултет, без това да накърнява хубавите ми чувства към ВХТИ и другите висши училища. Оставам с надежда, че следващите поколения непрекъснато ще обогатяват и разширяват „биографията“ на Факултета.

Привлекателният вид на книгата, доброто ѝ оформление и своевременното ѝ издаване и преиздаване – всичко това дължим на Университетското издателство и на неговите добри традиции.

Д. Клисурски

In memoriam

**СТ. Н. С. Д-Р КИРИЛ СЛАВОВ
РАКОВСКИ**
(11.11.1919 – 24.05.2003)

Роден е на 11 ноември 1919 г. в с. Гълъбник, Пернишко. Учи в Радомир, София и Дупница и през 1941 г. завършва гимназия. От 1941 г. е студент в Софийския университет и през 1948 г. завършва специалността химия.

От 1948 г. е главен инженер на Завода за автомобилни гуми в София, от 1951 г. е главен инженер на Държавното индустриално обединение „Кожи и каучук“, а от 1959 г. е директор на Завода за автомобилни гуми. От 1960 г. е главен проектант за обектите на каучуковата промишленост.

От 1964 до 1967 г. работи като експерт в отдел „Химическа промишленост“ към Секретариата на СИВ в Москва. От 1967 до 1974 г. работи като главен инженер, началник-отдел и съветник по планиране и координиране на научноизследователската и развойната дейност в Министерствата на химията и металургията, тежката промишленост и химическата промишленост. От 1977 г. е зам.-директор на Централния институт по химическа промишленост, а от 1980 г. до пенсионирането му през 1984 г. е директор на направление „Каучукова промишленост“ към същия институт.

Колегата К. Раковски специализира по технология за производството на пневматични гуми през 1951 г. в Съветския съюз и през 1959 г. в Манчестер, Англия. През 1968 г. защитава кандидатска дисертация в НИ-ИРП, Москва и получава научната степен „кандидат на химическите науки“. През 1977 г. е избран за старши научен сътрудник и получава званието „Старши научен сътрудник II степен“. Автор е на 44 научни публикации, 18 авторски свидетелства, 7 проектно-конструкторски разработки с икономически ефект 1500 хил.

лв. и 29 технологични разработки с икономически ефект 24000 хил. лв.

През цялата си трудова и научноизследователска дейност К. Раковски работи за развитието на каучуковата промишленост в България. Той е един от основоположниците на съвременната българска каучукова, кожарска и обувна промишленост. Поставя производството на пневматични гуми в България на научни основи. Внедрява принципно нови технически и технологични решения в ЗАГ „Г. Димитров“, София и осъществява неговата реконструкция. Участва в проектирането на завода за пневматични гуми в комбината „Видахим“, Видин. Осигурява условия и непосредствено участва в бързото и ефективно развитие на научната и развойната дейност в химическата промишленост в България. Създава високоефективни технологични решения със специално предназначение, имащи определен принос за националната безопасност на България. За неговия принос е награден с 12 ордена, медали и значки.

Колегата К. Раковски е един от активните деятели и е избран на ръководни длъжности в Научно-техническите съюзи и Съюза по химия и химическа промишленост. Дългогодишен член е на редколегиата на списание „Химия и индустрия“. През 1985 г. му е присвоено званието „Заслужил деятел на техниката“.

Поклон пред светлата му памет!

*Н. Найденов
Редактор*

**ПРОФ. ДН НИКОЛА АЛИПИЕВ
ПАНИГАРОВ**

На 27 януари 2003 г. ни напусна професор дн Никола Алипиев Пангаров, роден на 24 март 1929 г. Н. Пангаров започва своята научна дейност като асистент в Държавната по-

литехника, а след това е аспирант на проф. Стефан Христов в катедрата по физикохимия на ВХТИ (сега ХТМУ), София. По-късно Н. Пангаров е поканен да оглави секция в Института по физикохимия (ИФХ) при БАН. Специализирал е във Великобритания.

В ИФХ при БАН под ръководство на проф. Н. Пангаров бяха развити много успешно научни изследвания в няколко направления: масова електрокристаллизация, получаване, структура и свойства на защитни и функционални покрития от галванично отложени метали и сплави, електрохимична корозия, изследване на радиолизните процеси във водни разтвори и др. Той беше инициаторът за началото на физикохимично приборостроене в ИФХ при БАН.

Проф. Н. Пангаров е първият доктор на химическите науки, защитил в Единния център по химия, БАН. Неговите работи в областта на масовата електрокристаллизация и особено третиращите появата на преимуществена ориентация (текстура) в електролитно отложени слоеве оставиха трайна следа и се цитират и до днес в световната научна литература. Проф. Н. Пангаров е бил и хоноруван преподавател по рентгеноструктурен анализ във ВХТИ и СУ „Св. Климент Охридски“. Проф. Н. Пангаров проявяваше определен вкус и към приложните изследвания и тяхното внедряване в промишлеността.

Под ръководството на професор Н. Пангаров израснаха в професионално отношение и успешно защитиха дисертации редица научни работници, които впоследствие развиха свои научни направления.

Поклон пред паметта му!

Институт по физикохимия, БАН

ФЕДЕРАЦИЯ НА НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКИТЕ СЪЮЗИ (ФНТС)

ИСКАТЕ ЛИ ДА ОТГОВОРИТЕ НА ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВОТА НА ВРЕМЕТО?

Потърсете ФНТС за:

- Научно-технически конференции, симпозиуми, изложби, панаири и други изяви у нас и в чужбина;
- Семинари, курсове и школи за професионална квалификация и преквалификация;
- Специалисти – консултанти за разработване на проекти, свързани с технологични иновации, приватизацията, финансовата политика и др.;
- Информационна и издателска дейност на високо професионално равнище;
- Ползване на зали за конференции и изложби, симултантна и офистехника, научно-технически видеофилми.

ДОВЕРЕТЕ СЕ НА ПРОФЕСИОНАЛИЗМА И КОМПЕТЕНТНОСТТА НИ!

За контакти с ФНТС:

София 1000, ул. „Г. С. Раковски“ № 108; тел. (02) 9877230; факс: (02) 9861619, 9879360